

Ο Νέος Νόμος για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Α.Σ.Ο.) έχει γίνει αντικείμενο οξείας ~~κοινωνικής και οικονομικής~~ ^{πολιτικής} κριτικής. Γι' αυτό χρειάζεται μια γενικότερη παρουσίαση του όλου προβλήματος της μέχρι τώρα πολιτικής που ασκήθηκε στον τομέα της γεωργίας και στους αγροτικούς συνεταιρισμούς και μια αντιπαράθεση, ειδικότερα στο θέμα του Νέου Νόμου και των απόψεων που διατυπώθηκαν.

Ι.Α. Η πολιτική που ασκήθηκε πριν το 1981 στον τομέα της γεωργίας υποβάθμισε και το ρόλο και το περιεχόμενό της.

Η κύρια αιτία της υποβάθμισης του αγροτικού τομέα ήταν οι επιλογές και το "μοντέλο ανάπτυξης" της γεωργίας, που προώθησαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις, με κύρια χαρακτηριστικά του, την αφαίμαξη του πλεονάσματος του τομέα, για την ανάπτυξη άλλων τομέων της οικονομίας και τον ατελή και απρογραμματίστο προσανατολισμό της Ελληνικής γεωργίας.

Οι γενικότερες συνέπειες της πολιτικής αυτής ήταν η ποσοτική, αλλά κύρια, η ποιοτική υποβάθμιση των αγροτικών δραστηριοτήτων, η υποβάθμιση του ρόλου των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και γενικότερα η υποβάθμιση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της υπαίθρου.

Έτσι "εξηγείται" :

1. Το μικρό μέγεθος της αγροτικής της αγροτικής εμετάλλευσης και ο κατακερματισμός της.
2. Ο μεγάλος αριθμός αγροτών που στην πλειοψηφία του υποαπασχολείται.
3. Η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση.
4. Η άναρχη (πλεονασματική τις περισσότερες φορές) αύξηση του όγκου παραγωγής σε παραδοσιακά προϊόντα και η ελλειμματική παραγωγή σε βασικά είδη (γαλακτοκομικά, κρέας, αλιευτικά, ζωοτροφές, κ.λ.π.).
5. Η εξάρτηση από το τραπεζικό, βιομηχανικό και εμπορικό κεφάλαιο.
6. Η ανυπαρξία έργων υποδομής.

7. Το χαμηλό επίπεδο συνεταιριστικής συνείδησης και εκπαίδευσης.
 8. Η άναρχη χρήση της νέας τεχνολογίας και η έλλειψη πληροφόρησης.
 9. Η σχεδόν ανύπαρκτη παρουσία στην ύπαιθρο ειδικού επιστημονικού προσωπικού (γεωτεχνικών, κλπ).
 10. Η ύπαρξη μεσαζόντων μεταξύ παραγωγών και καταναλωτή.
 11. Η ανισότητα στα εισοδήματα μεταξύ του αγροτικού και του αστικού τομέα - το 1978 ο αγρότης κέρδιζε μόνο το 48% του αστικού εισοδήματος.
 12. Η ανασφάλεια του παραγωγού.
 13. Η αντικειμενική αδυναμία των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, με τις συνθήκες αυτές, να δραστηριοποιηθούν σε τομείς που αντικειμενικά τους ανήκουν, όπως π.χ. η υποδομή και η οργάνωση της μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων.
- Β. Από τους 7.055 περίπου πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς πολύ λίγοι, περίπου 400, έχουν κάποια ικανοποιητική λειτουργία. Πολλές ενώσεις γεωργικών συνεταιρισμών περιορίζονται να μεταπωλούν αγροτικά προϊόντα για λογαριασμό των μελών τους και αναλαμβάνουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες κατά κανόνα μόνο όταν έχουν εξασφαλίσει με κρατικές ενισχύσεις την κάλυψη μιας τυχόν ζημιάς.
- Η καχεξία του συνεταιριστικού κινήματος δεν οφείλεται μόνο στη μέχρι σήμερα στάση της πολιτείας αλλά και στην ισχύουσα νομοθεσία. Η ισχύουσα μέχρι σήμερα νομοθεσία με το να προωθεί τη δημιουργία συνεταιριστικών οργανώσεων διαφόρων μορφών και συνεταιριστικών εταιρειών οι οποίες ανταγωνίζονται μεταξύ τους συνέτεινε στη πολυδιάσπαση του συνεταιριστικού κινήματος. Η έλλειψη προϋποθέσεων σωστής λειτουργίας τους που θα τους επέτρεπαν ν' αξιοποιούν την παραγωγή, το ανθρώπινο δυναμικό και τις δυνατότητες που προσφέρει η κάθε περιφέρεια, παρεμπόδιζε την ανάπτυξη των συν/σμών. Αντί οι συνεταιριστικές οργανώσεις να οργανώσουν την παραγωγή, εμπορία και μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων, να στηρίξουν την προσπάθεια των αγροτών, να διοργανώσουν αυτοδιαχειριζόμενοι το δικό τους

τομέα ζωής και ευθύνης, αναλαμβάνουν κυρίως εκείνες τις δραστηριότητες για τις οποίες δεν ενδιαφέρονται οι ιδιώτες κεφαλαιούχοι, λόγω του αυξημένου επιχειρηματικού κινδύνου. Έτσι, η συμμετοχή των συνεταιριστικών οργανώσεων στην εμπορία των αγροτικών προϊόντων παρέμεινε μικρή και κυμάνθηκε γύρω στο 5% της συνολικής εθνικής αγροτικής παραγωγής.

Γ. Ο Νόμος 921/79 δεν μπορούσε να δώσει κάποια ώθηση στο συνεταιριστικό κίνημα, διότι :

1. Παρείχε τη δυνατότητα απόκτησης περισσότερων από μια συνεταιρικών μερίδων με δικαίωμα περισσότερων από μια ψήφων (απόκλιση από την αρχή της ισοτιμίας) (άρθρο 17 παρ. 1 & 21 παρ. 2).
2. Παρείχε τη δυνατότητα συμμετοχής στη γενική συνέλευση με αντιπρόσωπο (άρθρο 21 παρ. 3).
3. Παρείχε την δυνατότητα να γίνουν μέλη γεωργικών συνεταιρισμών και Νομικά Πρόσωπα (άρθρο 11 παρ. 2).
4. Δεν προσδιόριζε σαφώς την έννοια του δευτερεύοντος επαγγέλματος, ώστε μέλη γεωργικού συνεταιρισμού γίνονταν πρόσωπα που δεν είχαν σχέση ή ελάχιστη σχέση είχαν με το γεωργικό επάγγελμα (άρθρο 11 παρ. 1).
5. Δεν καθιέρωνε σύστημα εκλογής των οργάνων των συνεταιρισμών, ενώ οι διαδικασίες εκλογής των εκπροσώπων στις ανώτερου βαθμού συνεταιριστικές οργανώσεις νόθευαν την πραγματική θέληση των αγροτών (άρθρο 57 παρ. 2).
6. Επέτρεπε τη συμμετοχή στη διαδικασία εκλογής αντιπροσώπων για την γενική συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ Κεντρικών Ενώσεων Συνεταιρισμών, Κοινοπραξιών και Εταιρειών, δημιουργώντας προϋποθέσεις πολλαπλής εκπροσώπησης (άρθρο 62, παρ. 1).
7. Καθιέρωνε την υποχρεωτική εκπροσώπηση από την ΠΑΣΕΓΕΣ και των επαγγελματιών οργανώσεων των αγροτών (άρθρο 62 παρ. 1).
8. Ενώ πρόβλεπε τη δυνατότητα ομαδικών εκμεταλλεύσεων (άρθρο 2 παρ. 2), δεν περιείχε και αντίστοιχες διατάξεις για τη ρύθμιση των διάφορων νομικών θεμάτων που ανακύπτουν.

9. Επέτρεπε την πολυμορφία του συνεταιριστικού κινήματος και την αναρχική δομήσή του (πλήθος συνεταιρισμών διάφορων σκοπών - κοινοπραξίες) με αποτέλεσμα τον ενδοσυνεταιριστικό ανταγωνισμό και την αποδυνάμωση των συνεταιριστικών οργανώσεων.
10. Δεν πρόβλεπε συνεταιριστικής μορφής οργανώσεις για την παραγωγή, παρασκευή και κατασκευή αγροτικών εφοδίων και αγροτικών μηχανημάτων και εργαλείων.
11. Εξομοιώνει το συνεταιρισμό, με την εταιρεία στην περίπτωση διάλυσης του (διανομή περιουσίας στα μέλη - αποδυνάμωση της συνεταιριστικής αρχής της αλληλεγγύης) (άρθρο 55 παρ. 6).
12. Δεν πρόβλεπε διαδικασία για τη θέσπιση ειδικών κινήτρων για την υποβοήθηση της ανάπτυξης των συνεταιριστικών οργανώσεων.
13. Καθιέρωνει την άμεση εποπτεία του Κράτους στις συνεταιριστικές οργανώσεις (άρθρο 42).
14. Διαστρέβλωνε την έννοια του συνεταιρισμού ως εκούσιας ένωσης αγροτών μετατρέποντας το συνεταιρισμό σε άβουλο σχεδόν όργανο Κυβερνητικής Πολιτικής με τις διατάξεις για ανάθεση εργασιών στους συνεταιρισμούς με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας. (άρθρο 2 παρ. 4 & 5).
15. Περιορίζει την εφαρμογή νέων ρυθμίσεων που θα εξουδετέρωναν μερικά την πολυδιάσπαση του συνεταιριστικού κινήματος μόνο στους συνεταιρισμούς που θα ιδρύονταν μετά την έναρξη ισχύος του νόμου (άρθρο 68 παρ. 8).

Δ. Σήμερα η αγροτική πολιτική που ασκείται είναι μια νέα πορεία, αντίθεση με την προηγούμενη.

Η πολιτεία βάσει τη βάση για την αναβάθμιση του αγροτικού τομέα και αναγνωρίζει πέρα από τον οικονομικό και τον κοινωνικό του ρόλο.

Παίρνει μέτρα και δίνει τα μέσα που είναι αναγκαία για την ανάπτυξή του.

Μια από τις κύριες εκδηλώσεις προς το σκοπό αυτό αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα (1983 - 1987).

Οι στόχοι και τα μέσα του πενταετούς προγράμματος είναι :

1. Η αύξηση της παραγωγικότητας και ιδιαίτερα της παραγωγικότητας της εργασίας με την αύξηση και ορθολογική χρήση του απασχολούμενου κεφαλαίου ανά εργαζόμενο.
2. Η αναδιάρθρωση και ποιοτική βελτίωση της παραγωγής, σύμφωνα με τις ανάγκες της εσωτερικής αγοράς και τις υπάρχουσες εξαγωγικές δυνατότητες.
3. Η βελτίωση των δομών επεξεργασίας - τυποποίησης - εμπορίας.
4. Η διεύρυνση των εξαγωγικών δυνατοτήτων και η άσκηση επιθετικής πολιτικής με τη δημιουργία κατάλληλης υποδομής.
5. Η άμβλυνση των εισοδηματικών ανισοτήτων - αύξηση του εισοδήματος - άνοδος του βιοτικού επιπέδου, και
6. Η ενίσχυση των συνεταιρισμών (Νόμοι 1262/82, 1409/83, κ.λ.π.).

Μια άλλη βασική εκδήλωση της Πολιτείας είναι το νέο νομικό πλαίσιο, που δημιουργείται για το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα της χώρας μας, με το νέο νόμο για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις.

II. Ο Νέος Νόμος επιδιώκει να οργανώσει τον αγροτικό τομέα με βάση τις αρχές της αυτοδιαχείρισης, της αποκέντρωσης και της ανάπτυξης της ατομικής πρωτοβουλίας και ευθύνης του αγρότη. Επιδιώκει την κάρπωση από τους αγρότες του πλεονάσματος, το οποίο παράγουν οι ίδιοι. Έτσι που για πρώτη φορά να γίνουν οι αγρότες κατοχυρωμένοι ιδιοκτήτες της γης και της παραγωγής τους. Στοχεύει στην ανάπτυξη του χωριού και της υπαίθρου. Μέσο για την εφαρμογή των παραπάνω αρχών είναι ο συνεταιρισμός. Ο συνεταιρισμός στηρίζεται στην οικογενειακή εκμετάλλευση με τον αγρότη κύριο της γης και των μέσων παραγωγής και όχι στις φάρμες των μεγαλοαγροτών. Οργανώνει τις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις που εθελοντικά συμμετέχουν σε κοινή προσπάθεια. Επιδιώκει την μείωση του κόστους παραγωγής με την κοινή προμήθεια των εφοδίων, την αύξηση του εισοδήματος με την οργάνωση της παραγωγής σε τρόπο ώστε να παράγονται προϊόντα σε ποσότητες και ποιότητες που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς, την αύξηση του εισοδήματος με συμμετοχή στην εμπορία και επεξεργασία του προϊόντος, καλύτερους όρους χρη-

ΓΟ Έτσι για πρώτη φορά ν' γίνουν οι αγρότες κατοχυρωμένοι τη γη τους και την παραγωγή τους

ματοδότησης για τον αγρότη, την καλύτερη εκπαίδευση και πληροφόρησή του, την εισαγωγή νέας τεχνολογίας, την διεύρυνση της απασχόλησής του, την ανάπτυξη πολιτιστικής ζωής στο χωριό. Ο αγρότης γίνεται μέσω του συνεταιρισμού ~~επιχειρηματίας~~, έμπορος, βιομήχανος, βιοτέχνης, χειροτέχνης, κατανέμει τους κινδύνους σε περισσότερες δραστηριότητες, ^{υψηλότερο} αυξάνει τις δυνατότητες κέρδους και εξασφαλίζει συνολικά ~~επίπεδο~~ εισοδήματος, το οποίο η παραδοσιακή εκμετάλλευση δεν θα μπορούσε να ^{του} εξασφαλίζει.

Η συλλογική προσπάθεια πρέπει να αποτελεί επίκεντρο των προσπαθειών του αγρότη ώστε η κοινή επιχείρηση να αποτελέσει το μοχλό για τη βελτίωση της εισοδηματικής του θέσης. Ο συνεταιρισμός πρέπει να διαθέτει ικανοποιητικά κεφάλαια, να συσπειρώνει όσο το δυνατόν περισσότερα πρόσωπα και να αποκτήσει έτσι μέγεθος που να μεγιστοποιεί τη διαπραγματευτική του ικανότητα, να διαχειρίζεται τέτοιο όγκο και ποιότητα παραγωγής ώστε να είναι υπολογίσιμος συναλλασσόμενος και να επιβάλλει τους όρους του, να οργανώνει την παραγωγή ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς, να είναι ελεύθερος να εκμεταλλεύεται όποιες επιχειρηματικές δυνατότητες του προσφέρονται, είτε με την ατομική, είτε με την συλλογική προσπάθεια των μελών. Πρέπει αναπλάθοντας τη λειτουργία του συνεταιρισμού να εξασφαλισθούν οι όροι επιτυχούς δραστηριότητάς του. Πρότυπο πρέπει να είναι ο συνεταιρισμός με πολύπλευρη δραστηριότητα, ο αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός.

Ο συνεταιρισμός πρέπει να οργανωθεί :

- α. ως προς την επιχειρηματική του δραστηριότητα με βάση τις αρχές που ακολουθούν οι συλλογικές ιδιωτικές επιχειρήσεις,
- β. ως προς την συμμετοχή και συνεργασία των αγροτών με βάση το αξίωμα ότι αποτελεί συνένωση προσώπων και όχι κεφαλαίων, ότι πρέπει να λειτουργεί δημοκρατικά και να επιδιώκει τη συλλογικότητα και αλληλεγγύη των μελών.

Ο συνεταιρισμός δεν είναι όμως μόνο μια κοινή επιχείρηση, μια κοινή προσπάθεια. Είναι μέσο για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, για την απελευθέρωση των πρωτοβουλιών στο χωριό, είναι μέσο για να απαυυχθεί ακόμη περισσότερο το άτομο δρώντας συλλογικά, για να αξιοποιήσει ο αγρότης όλες τις δυνατότητες που του παρέχει η δύναμη, την οποία χαρίζει η συνένωση των πρωτοβουλιών. Βασικό στοιχείο της πολιτικής που καθιερώνει ο νέος νόμος είναι η ελευθερία του αγρότη να επιλέξει αν και πως θα

συμμετάσχει στην ανάπτυξη του συνεταιρισμού, η ελευθερία του να καθορίσει πως θα δραστηριοποιηθεί ο ίδιος και τα άλλα μέλη του συνεταιρισμού για την αυτοδιαχείριση των προβλημάτων τους, για αυτοδύναμη επιδίωξη της εξέλιξής τους, για δημοκρατική διοργάνωση της κοινής προσπάθειας.

Για να πραγματοποιήσουν οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις τους παραπάνω στόχους και να ενισχυθεί η ανάπτυξή τους στο νέο Νόμο προβλέπονται οι παρακάτω καινοτομίες :

1. Καθιερώνεται η ενιαία δομή των Αγροτικών Συν/κών οργανώσεων (άρθρα 2, 47, 51)

Αυτό θα πεί, ένας γενικός αγροτικός συνεταιρισμός σε κάθε δήμο ή κοινότητα ή σε γειτονικούς οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, μια ένωση αγροτικών συνεταιρισμών σε κάθε νομό και μια κεντρική ένωση κατά κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν.

Με τη δομή αυτή τὰ προβλήματα που στο παρελθόν είχανε ταλαιπωρήσει, με ζημιογόνα αποτελέσματα, κύρια τους αγρότες, εκλείπουν, διότι με συνδυασμό και με άλλες ρυθμίσεις δημιουργούνται οικονομικά αυτοδύναμες και βιώσιμες συνεταιριστικές οργανώσεις.

Η οικονομική αυτοδυναμία και η βιωσιμότητα των συνεταιρισμών είναι βέβαιο ότι θα βοηθήσουν και θα έχουν σαν αποτέλεσμα οι συνεταιρισμοί να βρίσκονται πάντοτε σε πλεονεκτική και ισχυρή διαπραγματευτική θέση και να διευρύνουν, κύρια οι πρωτοβάθμιοι, τη δραστηριότητά τους σε τομείς τους οποίους δεν ασκούσαν μέχρι σήμερα.

2. Καταργείται η κρατική "κηδεμονία" (άρθρο 32)

Η εποπτεία των αγροτικών συνεταιρισμών δεν θα γίνεται πια από την εποπτική υπηρεσία της ΑΤΕ. Η εποπτεία θα ασκείται από ένα νέο όργανο το "Σώμα Ελεγκτών Συνεταιριστικών Οργανώσεων".

Στο διοικητικό συμβούλιο του σώματος θα μετέχουν κατά πλειοψηφία πρόσωπα που θα ορίζει η ΠΑΣΕΓΕΣ, οργάνωση η οποία αντιπροσωπεύει τους συνεταιρισμένους αγρότες και έτσι ουσιαστικά η άσκηση της εποπτείας δεν είναι παρά είδος αυτοελέγχου.

Ο έλεγχος δεν θα είναι τακτικός, δηλαδή το Σώμα των ελεγκτών δεν μπορεί να κάνει μόνο του τον έλεγχο χωρίς να προσκληθεί. Αυτοί που μπορούν να καλέσουν το Σώμα γ'α έλεγχο είναι το Δ.Σ.

το Ε.Σ., το 1/5 των μελών, ο Υπουργός Γεωργίας, και ο Νομάρχης (έλεγχος νομιμότητας και όχι σκοπιμότητας).

3. Καθιερώνεται ο διαχωρισμός των μελών σε τακτικά και ειδικά (Άρθρο 8)

Δηλαδή διαχωρίζεται ο επαγγελματίας αγρότης από τον απλό ιδιοκτήτη αγροτικής εκμετάλλευσης. Η διαφορά μεταξύ του τακτικού μέλους και του ειδικού είναι ότι το ειδικό μέλος δεν μπορεί να εκλεγεί στα όργανα του συνεταιρισμού δηλαδή στο Δ.Σ., το Ε.Σ. ή ως αντιπρόσωπος.

Ποιός μπορεί να γίνει τακτικό μέλος :

- α. Εκείνος που αυτοπρόσωπα, επαγγελματικά και αποκλειστικά ασχολείται σε οποιοδήποτε κλάδο της αγροτικής οικονομίας, και
- β. Εκείνος που ασχολείται αυτοπρόσωπα, επαγγελματικά αλλά όχι αποκλειστικά. Δηλαδή το επάγγελμά του είναι γεωργός αλλά απασχολείται και με κάτι άλλο (π.χ. μικροεπαγγελματίας, εργάτης, κ.λ.π.) και κατοικεί στο νομό όπου έχει την έδρα του ο συνεταιρισμός.

Ειδικό μέλος είναι εκείνος που έχει αγροτική περιουσία μέσα στην περιφέρεια του συνεταιρισμού, αλλά δεν ασχολείται αυτοπρόσωπα και επαγγελματικά.

4. Καθιερώνεται η αρχή "κάθε μέλος μία ψήφος" (Άρθρο 21) και καταργούνται οι εξουσιοδοτήσεις που πρόβλεπε ο Ν. 921/79

Η αρχή αυτή εξασφαλίζει τη δημοκρατική λειτουργία του συνεταιρισμού. Με το Ν. 921/79 (άρθρο 21 παρ. 2) συνεταίρος που είχε 3 συνεταιριστικές μερίδες μπορούσε να έχει 3 ψήφους.

Τώρα κάθε μέλος - αγρότης θα έχει μια και μόνο ψήφο, ανεξάρτητα από την προσωπική του περιουσία, την οικονομική του κατάσταση, ανεξάρτητα από την μόρφωσή του.

5. Για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης και των αντιπροσώπων προβλέπεται ένα σύστημα απλής αναλογικής (άρθρο 28)

Στις εκλογές μπορούν να μετέχουν συνδυασμοί και μεμονωμένα άτομα. Όποιος πάρει μια τουλάχιστον έδρα με την πρώτη κατανομή, μπαίνει στη δεύτερη αν έχει υπόλοιπο μεγαλύτερο του 1/3 του εκλογικού μέτρου. Στην τρίτη κατανομή μπαίνουν οι συνδυασμοί και χωρίς να έχουν πάρει έδρα στις προηγούμενες δύο κατανο-

6. Καθιερώνεται ένα πλέγμα οικονομικών και άλλων κινήτρων και ενισχύσεων φορολογικών, απαλλαγών, κ.λ.π. (άρθρο 60 και 61)

Έτσι υλοποιείται η συνταγματική επιταγή για την υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος.

Τά άρθρα 60 και 61 προβλέπουν τις περιπτώσεις αυτές.

Κίνητρο θεωρείται και η παρ. 4 του άρθρου 72 για την απόσπαση υπαλλήλων του δημόσιου τομέα στις συνεταιριστικές οργανώσεις για να τις ενισχύσουν.

7. Διευρύνονται οι δραστηριότητες των συνεταιριστικών οργανώσεων και κύρια των πρωτοβάθμιων. (Άρθρο 3)

Ο νέος Νόμος στο άρθρο 3 προβλέπει ότι ο συνεταιρισμός μπορεί να αναπτύξει οποιαδήποτε δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών του, δηλαδή για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των αγροτών (βλ. άρθρο 3 παρ. 1, εδαφ. β'), το βάρος δίνεται στην πρωτοβάθμιο συνεταιρισμό.

Η ένωση συνεταιρισμών δεν ασχολείται με την πρωτογενή παραγωγή. Η ένωση ιδρύει και διευθύνει μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης των προϊόντων των μελών της, μόνο όταν για την λειτουργία τους απαιτείται η συνεργασία δύο ή περισσότερων πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών.

Με το Ν. 921/79 (άρθρο 2 παρ. 1) υπήρχε ο περιορισμός ότι οι δραστηριότητες του συνεταιρισμού πρέπει να είναι κατ'άρχην στα πλαίσια του γεωργικού επαγγέλματος και να προβλέπονται από το καταστατικό μέσα στα πλαίσια του νόμου.

8. Προβλέπεται η δυνητική παράδοση της παραγωγής των συνεταιριών στο συνεταιρισμό.

Οι διατάξεις του καταστατικού και οι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων κάθε συνεταιρισμού, δηλαδή τα όργανα που εκφράζουν την θέληση των ιδίων των συνεταιριών (άρθρο 11) ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις και τους όρους παράδοσης της παραγωγής του στον συνεταιρισμό. Εξ'άλλου η γενική συνέλευση μπορεί να απαλλάξει τους συνεταιρίστες να παραδώσουν την παραγωγή τους όπως προβλέπεται στο άρθρο 12.

Με την παράδοση της παραγωγής στον συνεταιρισμό επιτυγχάνεται :

1. Η εξασφάλιση του παραγωγού.
 2. Ο σωστός προγραμματισμός της παραγωγής και η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων.
 3. Η ισχυρή διαπραγματευτική θέση του συνεταιρισμού που σημαίνει καλύτερη τιμή στο προϊόν αύξηση του εισοδήματος του παραγωγού.
 4. Η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων.
 5. Η ενίσχυση της παρέμβασης των συνεταιρισμών στην αγορά.
 6. Η βαθμιαία κατάργηση των μεσαζόντων και σμίκρυνση του ανοίγματος μεταξύ τιμής παραγωγού και τιμής καταναλωτού.
9. Καθιερώνεται η υποχρέωση υποβολής από το Διοικητικό Συμβούλιο στη Γενική Συνέλευση προγράμματος δράσης και ανάπτυξης του συνεταιρισμού (άρθρο 36)

Στόχος της αρχής αυτής είναι ότι τα μέλη των συνεταιρισμών θα πρέπει να ξέρουν από πιά μπροστά τι πρόκειται να γίνει, τι θέλουν οι ίδιοι να γίνει και όχι όπως συμβαίνει σε πολλές περιπτώσεις, να είναι θεατές στις γενικές συνελεύσεις και να ακούνε μόνο αποφάσεις.

Κάθε συνεταίρος είναι μια μονάδα στη συλλογική προσπάθεια που γίνεται μέσα από το συνεταιρισμό. Πρέπει καθένας να αναρωτηθεί ποιά είναι η συμμετοχή του σ' αυτή την προσπάθεια.

Η αρχή αυτή θα ενεργοποιήσει το συνεταίρο, αφού θα πεί την άποψή του και θα διαμορφώσει το πρόγραμμα δράσης και ανάπτυξης του συνεταιρισμού του.

10. Προβλέπεται η δημιουργία Κλαδικών Οργανώσεων παραγωγής κατά κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν. (Άρθρο 40 και 50)

Αυτό δηλαδή που με το Ν. 921/79 λέμε "ειδική συνέλευση". Με το Νόμο όμως ο θεσμός αυτό έχει μια ιδιαίτερη βαρύτητα, ένα ουσιαστικό περιεχόμενο.

Με το Ν. 921/79 ένα μέλος αγροτικού συνεταιρισμού που ήταν παραγωγός π.χ. λαδιού μπορούσε να εκλεγεί και αντιπρόσωπος στην ένωση. Η Ένωση αυτή μπορούσε να είναι μέλος κεντρικής - τριτοβάθμιας - ένωσης που ασχολείται π.χ. με την σταφίδα και να φθάσει να γίνει πρόεδρος της κεντρικής σταφίδας χωρίς να γνωρίζει το προϊόν και τα ιδιαίτερα προβλήματα.

Οι κλαδικές Οργανώσεις Παραγωγής αγροτικού συνεταιρισμού (η ΚΟΠΑΣ) θα αποτελούνται από παραγωγούς του ίδιου προϊόντος, θα εκλέγονται στην αντίστοιχη ΚΟΠΕΑΣ της ένωσης και από κεί στην αντίστοιχη κλαδική κεντρική - τριτοβάθμια - ένωση. Με άλλα λόγια η γενική συνέλευση κάθε κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης θα αποτελείται μόνο από αγρότες που ασχολούνται με το βασικό προϊόν ή τον κλάδο παραγωγής που αντιπροσωπεύει η κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση.

11. Προβλέπεται η δημιουργία, εθελοντικά, ομάδων κοινής εκμετάλλευσης (άρθρο 41)

Στόχος είναι η μείωση του κόστους παραγωγής. Αν θέλει ο αγρότης και αν αυτός το κρίνει συμφέρον του μπορεί, όπως και σήμερα γίνεται, να φτιάξει με άλλους μια κοινή εκμετάλλευση.

12. Καταργούνται :

- α. Οι κοινοπραξίες του άρθρου 60 του Ν. 921/79,
- β. οι άτυπες συνεργασίες - κοινοπραξίες και
- γ. Οι ομοσπονδίες του άρθρου 61 του Ν. 921/79.

Έτσι εξαλείφεται το μωσαϊκό των διαφόρων συλλογικών μορφών ασκήσεως των αγροτικών δραστηριοτήτων και ενισχύεται η ενιαία δομή του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος.

13. Καθιερώνεται η κατ'αρχήν απαγόρευση ίδρυσης συνεταιριστικών εταιριών του εμπορικού και αστικού κώδικα (άρθρο 59)

Με το σημερινό νομικό καθεστώς μπορούσαν να ιδρυθούν και ιδρύθηκαν για διάφορους λόγους, όχι πάντα οικονομικούς, συνεταιριστικές εταιρίες, χωρίς περιορισμούς.

Ο νέος Νόμος δέχεται ότι οι δραστηριότητες των συνεταιριστικών εταιριών μπορούν και πρέπει να ασκηθούν από τους συνεταιρισμούς.

Επειδή όμως είναι ενδεχόμενο να υπάρχουν εξαιρετικές περιπτώσεις που πραγματικά να χρειάζονται μια τέτοια μορφή δράσης, επιτρέπει κατ'εξαίρεση η σύσταση εταιριών αλλά με τους εξής όρους :

- α. Σύμφωνη γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ και
- β. Άρνηση της ένωσης και της κεντρικής να αναλάβει την προτεινόμενη δραστηριότητα.

Τι προβλέπει δηλαδή το άρθρο 20 ;

Δίνει την δυνατότητα στο μέλος τους συνεταιρισμού, αν φυσικά θέλει και αν αυτός το κρίνει συμφέρον του, να ενοικιάσει την καλλιεργήσιμη γή που έχει ή κάποιο μηχανήμα του, και αυτό φυσικά με όρους και με ενοίκιο που θα συμφωνηθεί μεταξύ αυτού και του συνεταιρισμού.

Είναι κάτι καινούργιο αυτό ; ΟΧΙ

Είναι γνωστό ότι πάντοτε μπορούσε να ενοικιάζει τα κινητά ή τα ακίνητά του ο αγρότης με οποιοδήποτε νομικό καθεστώς και του Αστικού Κώδικα και του Ν. 921/79. Ο Ν. 921/79 στο άρθρο 2 παρ. 2 εδαφ. ε, στ, και ζ' τι λιγότερο λέει. Ο νέος Νόμος έχει απλά χωριστό άρθρο πιο λεπτομερειακό.

Προβάλλεται όμως το επιχείρημα ότι αφού στο καταστατικό πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνονται τα θέματα για την κοινή χρήση, άρα θα υποχρεωθούν να παραχωρήσουν την περιουσία τους. αυτό το επιχείρημα δεν είναι σωστό, διότι το ίδιο θα μπορούσε να πεί κανείς για τον Αστικό Κώδικα που προβλέπει για το διαζύγιο. Το ότι υπάρχει διάταξη στον Α.Κ. για το διαζύγιο, σημαίνει ότι όλοι θα πάρουν διαζύγιο ; ΟΧΙ. Απλώς καθορίζει μια διαδικασία. Η έννοια του άρθρου 20 είναι δηλαδή ότι στο καταστατικό θα προβλέπεται μια κατάσταση για να γνωρίζουν οι συνεταίροι τη διαδικασία, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ΚΑΙ ΟΧΙ ΟΤΙ ΘΑ ΤΟΥΣ ΠΑΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ.

Σήμερα ενοικιάζοντας ένα τμήμα της περιουσίας του ο αγρότης στο συνεταιρισμό - δεν απαγορεύεται βέβαια - ξέρει τους όρους και τη διαδικασία από πιο μπροστά ;

Η διάταξη του άρθρου 20 εξασφαλίζει τον αγρότη και σκόπιμα υποστηρίζεται ότι θα του πάρουν την περιουσία του.

Η δημιουργία ΚΟΛΧΟΖ προϋποθέτει :

- α. Δέσμευση της γής.
- β. Δέσμευση των μέσων παραγωγής, δηλαδή κρατική ιδιοκτησία
- γ. Κρατικός έλεγχος, κρατική εποπτεία και κρατικός προγραμματισμός.
- δ. Αναγκαστική συγκρότηση του συνεταιρισμού.
- ε. Τμήμα τουλάχιστον της παραγωγής παραδίνεται στο κράτος.

Το άρθρο δεν λέει κάτι τέτοιο αλλά ε' πρόθεση - στόχος μας είναι
το άρθρο είναι οσοιανοτικό αίτημα - Λοιπαί δεν σημ.
Λοιπαί δεν σημ. Λοιπαί δεν σημ.

Για τη σύσταση όμως εταιρίας με τρίτους πέρα από τις παραπάνω δύο προϋποθέσεις πρέπει ο συνεταιρισμός να έχει τουλάχιστον το 65% των μετόχων ή των μεριδίων δηλαδή το 2/3 που σημαίνει ότι μπορεί να τροποποιεί το καταστατικό κλπ.

14. Προβλέπεται η δυνατότητα σύστασης συνεταιριστικών οργανισμών (άρθρα 57, 58)

Μέλη των συνεταιριστικών οργανισμών θα είναι μόνο ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών.

Ο ρόλος τους είναι υποβοηθητικός στην συνεταιριστικής οργάνωση και θα ασχολούνται στους τομείς όπου η αναληψη κοινής δράσης θα συντελέσει στην αποτελεσματικότερη επιδίωξη των στόχων τους (λιπάσματα, φυτοφάρμακα, κλπ)

15. Προβλέπεται η συμμετοχή του προσωπικού στα διοικητικά συμβούλια (άρθρα 28, 48, 51).

16. Καθιερώνεται η προτίμηση των συνεταίρων έναντι των τρίτων για παροχή εργασίας στο συνεταιρισμό (άρθρο 18)

17. Προβλέπεται η τήρηση κανόνων ποιότητας και εμπορίας για την ποιοτική άνοδο και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών μας προϊόντων (άρθρο 12).

III. Τα βασικά σημεία αντιπαράθεσης είναι τα παρακάτω :

Υποστηρίχθηκε ότι :

- X 1. Θίγεται η ιδιοκτησία της γής (Κολλεκτιβοποιείται η γεωργία. Δημιουργούνται ΚΟΛΧΟΖ.

ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΨΕΜΑ .

Το άρθρο 20 ορίζει ότι "ο συνεταίρος μπορεί να παραχωρήσει στο συνεταιρισμό τη χρήση της καλλιεργήσιμης γής του (ολόκληρης ή τμήματος) ή κάποιου μηχανήματος του". Το "μπορεί" σημαίνει ότι αν θέλει να παραχωρήσει. ΟΧΙ ΥΠΟΧΡΕΟΥΤΑΙ. Σε κάθε περίπτωση όμως διατηρεί την κυριότητά τους, και στη γή του και στα μηχανήματά του.

Ο όρος "παραχώρηση" της χρήσης είναι απλά να το ενοικιάσει.

Υπάρχει έστω και μια από αυτές τις προϋποθέσεις στο Νόμο ;
Βέβαια όχι. Απεναντίας η γή και τα μηχανήματα παραμένουν στην απόλυτη ιδιοκτησία του αγρότη, όπως ρητά προβλέπεται στο άρθρο 20.

- X 2. Καθιερώνεται η υποχρεωτική εργασία και ο αγρότης γίνεται κολλήγος.

ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΨΕΜΑ :

Η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 11 προβλέπει ότι ο αγρότης, αν θέλει, αν τον συμφέρει, μπορεί να εργαστεί στο συνεταιρισμό.

Κανείς δεν τον υποχρεώνει. Αναφέρεται ρητά ότι η προσωπική εργασία είναι εθελοντική. Τα προηγούμενα για την παραχώρησή της χρήσης ισχύουν και για την παροχή της εργασίας, (γατί δηλαδή πρέπει να υπάρχουν σχετικές διατάξεις στο καταστατικό). Όποιος θέλει να εργαστεί θα ξέρει τους όρους και θα προτιμάται από τους μη συνεταιίρους (άρθρο 18 παρ. 4). Όποιος δεν θέλει δεν εργάζεται.

3. Ο αγρότης μετατρέπεται σε ανειδίκευτο εργάτη και θα πληρώνεται με το ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη.

ΕΔΩ ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΝΕΤΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ :

Δεν λέει βέβαια αυτό η διάταξη του άρθρου 18. Λέει ότι αν ο συνεταιίρος αποφασίσει να εργαστεί στο συνεταιρισμό θα πληρώνεται με ημερομίσθιο που θα καθορίζει η γενική συνέλευση. Αυτό το ημερομίσθιο δεν μπορεί να είναι κάτω από αυτό που ορίζει η εθνική συλλογική σύμβαση εργασίας για τον ανειδίκευτο εργάτη. Δηλαδή βάζει ένακατώτατο όριο προστασίας. Είναι προστατευτική για τον αγρότη ή διάταξη, και η αναφορά στο ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη είναι η που μπορεί να γίνει διότι οι αγρότες δεν έχουν κλαδικές συλλογικές συμβάσεις.

- X 4. Είναι ανελεύθερη η διάταξη για την ίδρυση ενός μόνο συνεταιρισμού στο χωριό και μίας μόνο ένωσης στο Νομό.

ΟΧΙ ΚΑΠΟΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΗ ΘΙΓΕΤΑΙ :

Στο Σύνταγμα στο άρθρο 12 παρ. 5 προβλέπει ότι οι συνεταιρισμοί τελούν υπό την προστασία και εποπτεία του κράτους το οποίο υποχρεούται να μεριμνά για την ανάπτυξή τους.

Οι βασικοί λόγοι απαγόρευσης της ίδρυσης δεύτερου αγροτικού συνεταιρισμού στην ίδια περιφέρεια είναι :

- α. Για να αποκτήσουν οι συνεταιρισμοί το απαραίτητο μέγεθος.
- β. Για να έχουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.
- γ. Για να αποφευχθεί η πολυδιάσπαση και ο κακώς εννοούμενος ενδοσυνεταιριστικός ανταγωνισμός.
- δ. Για να ενεργοποιηθούν οι αγρότες.
- ε. Για να μην μένουν οι συνεταιρισμοί "ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ" όπως ήταν με τις προηγούμενες κυβερνήσεις της δεξιάς.

Αν ο Νόμος βοηθούσε στη διάσπαση, αν βοηθούσε την ίδρυση 2, 3, 5 συνεταιρισμών στην ίδια περιοχή τότε θα συνεχιζόταν η ίδια κατάσταση που υπάρχει και αυτή τη κατάσταση θέλει ο νέος νόμος να αλλάξει.

Βέβαια υπάρχουν και εξαιρέσεις που δικαιολογούνται από τη φύση των εργασιών και δραστηριοτήτων που ασκούνται. Οι εξαιρέσεις αυτές αναφέρονται στους συνεταιρισμούς ειδικού σκοπού ή ειδικούς συνεταιρισμούς. Οι ειδικοί συνεταιρισμοί είναι : οι δασικοί, αλιευτικοί, μελισσοκομικοί, σπρωτροφικοί, ανθοκομικοί και παραγωγής γουναρικών.

Οι συνεταιρισμοί αυτοί επιτρέπεται να ιδρυθούν στην ίδια περιοχή με τον γενικό συνεταιρισμό.

5. Ο αγρότης εξαναγκάζεται να γραφτεί στο συνεταιρισμό.

ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΨΕΜΑ :

Ο αγρότης είναι ελεύθερος αν θέλει, αν τον συμφέρει να γίνει μέλος αγροτικού συνεταιρισμού. Δεν εξαναγκάζεται με κανένα τρόπο.

Δίνονται κίνητρα. Αλλά αυτά δεν δίνονται στον αγρότη που είναι μέλος του συνεταιρισμού, δίνονται στο θεσμό, δηλαδή στο Συνεταιρισμό, στη συλλογική προσπάθεια και ΟΧΙ ατομικά στο συνεταιρισμένο αγρότη.

Το Σύνταγμα ρητά αναφέρει την υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών και η παροχή κινήτρων είναι ένα από τα μέσα για να υλοποιηθεί η συνταγματική επιταγή.

6. Ο διαχωρισμός των μελών σε τακτικά και ειδικά είναι ανελεύθερος και αντισυνεταιριστικός και χωρίζει τους αγρότες σε δύο κατηγορίες.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω η διαφορά μεταξύ των τακτικών και ειδικών μελών είναι ότι τα τακτικά μόνο μέλη μπορούν να εκλεγούν στα όργανα του συνεταιρισμού. Ο διαχωρισμός αυτός αποτελεί πάγιο αίτημα της αγροτικής τάξης.

Εκείνοι που εργάζονται (οι αγρότες) είναι εκείνοι που θα κυνηγήσουν τα προβλήματα, θα πονέσουν, θα ενδιαφερθούν, θα βοηθήσουν για την πρόοδο του συνεταιρισμού. Σωστό είναι να διοικεί το συνεταιρισμό εκείνος που προσφέρει εργασία. Τα ειδικά μέλη δεν έχουν στον ίδιο βαθμό άμεσα ενδιαφέροντα από το συνεταιρισμό. Η κύρια δηλαδή φροντίδα των διοικούντων τον συνεταιρισμό θα πρέπει να είναι στη γεωργία.

Στην Ιταλία για παράδειγμα υπάρχει διάκριση εκείνων που κατ' επάγγελμα ασκούν την γεωργία και εκείνων οι οποίοι είναι απλά γαιοκτήμονες.

7. Γιατί να παραδίδουν οι συνεταίροι την παραγωγή τους στο συνεταιρισμό. Είναι ανελεύθερη η σχετική διάταξη.

Τα πλεονεκτήματα της παράδοσης της παραγωγής στο συνεταιρισμό αναφέρθηκαν παραπάνω. Οι προϋποθέσεις παράδοσης καθορίζονται από το καταστατικό και τις αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων κάθε συνεταιρισμού. Είναι όμως σήμερα πράγματι ο αγρότης ελεύθερος με την έννοια που βάζουν το θέμα αυτό, όσοι μιλούν για ανελεύθερη διάταξη ;

Η απάντηση είναι ΟΧΙ. Διότι άλλοι και όχι οι αγρότες καθόριζαν τους κανόνες του παιγνιδιού και αυτοί μόνοι τους, θένα ελεύθεροι, χωρίς δυνατότητα συμμετοχής και επιβολής όρων, απλώς ακολουθούσαν.

Για ποιά ελευθερία του αγρότη γίνεται λόγος ; Για την ελευθερία της εκμετάλλευσής του ;

Υπάρχει ελευθερία χωρίς συμμετοχή, χωρίς τα απαραίτητα μέσα, χωρίς πληροφόρηση.

8. Δεν καθιερώνεται η ανόθευτη απλή αναλογική.

Για να θεωρείται ανόθευτο ένα σύστημα απλής αναλογικής θα

πρέπει τουλάχιστον να μην αερεί την πλειοψηφία των εδρών από το συνδυασμό που εξασφαλίζει πλειοψηφία σε αριθμό ψήφων.

Αυτό εξασφαλίζεται με το άρθρο 28 παρ. 7 αφού δίνει τη δυνατότητα να εκφράζονται και οι μειοψηφίες.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

150 μέλη για 5μελές Δ.Σ.

Εκλογικό μέτρο 30.

Συμμετέχουν 3 συνδυασμοί που παίρνουν : Ο α 76 ψήφους (δηλαδή 51% των ψήφων) άρα 2 έδρες και υπόλοιπο 16.

Ο Β 47 ψήφους άρα 1 έδρα και υπόλοιπο 16 και ο Γ 27 ψήφους άρα 0 έδρα και υπόλοιπο 27.

Με την απλή αναλογική ο Β και ο Γ θα έπαιρναν από μια έδρα λόγω μεγαλύτερων υπολοίπων, και έτσι σε 5μελές συμβούλιο θα έχουμε, το 51% να έχει μόνο 2 συμβούλους και το 49% 3. Με το άρθρο 28 παρ. 7 θα πάρουν 3 έδρες ο Α και 2 ο Β αφού ο Γ δεν πήρε έδρα στην πρώτη κατανομή.

9. Γιατί ο συνεταιρισμός να έχει από το νόμο εμπορική ιδιότητα, αφού πέρα από τον οικονομικό σκοπό του είναι και όργανο πάλης.

Ο λόγος που επιβάλλει την εμπορική ιδιότητα του συνεταιρισμού είναι η ένταξη του σε ωρισμένες διαδικασίες που προβλέπονται από διατάξεις άλλων νόμων, π.χ: διεξαγωγή των δικών, αποδείξεις, άσκηση εμπορικής ιδιότητας, πτώχευσης, κλπ.

Την εμπορική ιδιότητα δεν την καθιέρωσε για πρώτη φορά ο νέος Νόμος. Την προέβλεπε και ο 602/15 (άρθρο Ι παρ. 3) και ο Ν 921/79 - άρθρο 12), αλλά έμμεσα και η πράξη 60 της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης (ΠΕΕΑ) της ελεύθερης Ελλάδας στις 11.9.1944 "προσωρινές διατάξεις για τη σύσταση και λειτουργία των συνεταιρισμών", που στο άρθρο 23 προβλέπει ότι ένας από τους λόγους διάλυσης του συνεταιρισμού είναι και η πτώχευση... Όμως όπως είναι γνωστό μόνο όσοι έχουν την εμπορική ιδιότητα μπορούν να πτωχεύσουν.

10. Υψηλός αριθμός τα 50 ιδρυτικά μέλη για τη σύσταση συνεταιρισμού. Στα άλλα κράτη της Ευρώπης ο αριθμός είναι 7-15 μέλη
Υπάρχουν σήμερα συνεταιρισμοί στον Ευρωπαϊκό χώρο με 7-10 άτομα ;

OXI. Τα μέλη των συνεταιρισμών των ευρωπαϊκών χωρών κυμαίνονται από εκατοντάδες μέχρι χιλιάδες και αυτό είναι ένας βασικός λόγος που έχουν επιτύχει.

Για να αποκτήσουν οι συνεταιρισμοί το "απαραίτητο μέγεθος και τη σωστή οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας" δεν αρκούν 5, 10, 15 άτομα. Ο μέσος όρος των μελών των 7.055 συνεταιρισμών που υπάρχουν στην Ελλάδα είναι σήμερα περίπου 100 μέλη. Σήμερα η τάση στις χώρες του εξωτερικού είναι να αυξάνονται συνεχώς τα μεγέθη των συνεταιριστικών μονάδων.

Για παράδειγμα στη Γερμανία ο αριθμός των συνεταιρισμών μειώθηκε (μέσω συγχωνεύσεων) μεταξύ του 1971 και 1981 κατά 43%. Το σύνολο των συνεταιρισμών είναι 7.000, δηλαδή λιγότερο από την Ελλάδα.

Ο νέος Νόμος κατ'εξαίρεση για τους ειδικούς συνεταιρισμούς (Δασικοί, Αλιευτικοί, Μελισσοκομικοί, Ανθοκομικοί, Παραγωγής Γουναρικών και Σιροτροφικοί) προβλέπει ότι απαιτούνται μόνο 20 ιδρυτικά μέλη.

Υπάρχει δυνατότητα με απόφαση του Υπουργού και σύμφωνη γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ να μειωθεί ο αριθμός των ιδρυτικών μελών σε 25 για τις ορεινές ή ημιορεινές περιοχές ή μικρά νησιά. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να ιδρυθεί ειδικός συνεταιρισμός με 10 ιδρυτικά μέλη.

II. Υψηλό το ποσό των 25.000 δρχ. για τη συνεταιρική μερίδα.

Η συνεταιρική μερίδα καθορίζεται σε 25.000 δρχ. και εξοφλείται σε 5 χρόνια.

$$25.000 - 5.000 \text{ (N. 921/79)} = 20.000 : 5 \text{ χρόνια} = 4.000 \text{ δρχ.} \\ : 12 \text{ μήνες} = \underline{333 \text{ δρχ. το μήνα άτοκα.}}$$

Για τα νέα μέλη είναι 416 δρχ.

Για τους συνεταιρισμούς ορεινών, ημιορεινών περιοχών και μικρών νησιών η συνεταιρική μερίδα είναι 10.000 δρχ. και εξοφλείται σε 5 χρόνια.

$$10.000 - 2.500 \text{ (N. 921/79)} = 7.500$$

$$7.500 : 12 = 125 \text{ δρχ. το μήνα.}$$

Για τα νέα μέλη είναι 166 δρχ. το μήνα.

12. Με τις συνεταιρικές εταιρίες θα εισχωρήσει το ιδιωτικό κεφάλαιο στους συνεταιρισμούς.

Αν δεν υπήρχαν οι διατάξεις θα ήταν ελεύθερη, όπως είναι σήμερα, η ίδρυση εταιριών. Με τη ρύθμιση γίνεται ακριβώς το αντίθετο, δηλαδή διασφαλίζονται οι συνεταιριστικές οργανώσεις, αφού προβλέπεται ειδική προστατευτική διαδικασία (Απόφαση της ΠΑΣΕΓΕΣ, άρνηση της ένωσης να αναλάβει την δραστηριότητα) και οι τρίτοι δεν μπορούν να έχουν πάνω από 35% του συνολικού κεφαλαίου.

13. Γιατί να μην ορίζονται όλα τα κίνητρα με το Νόμο αλλά να χρειάζονται Π.Δ. ;

Όπως αναφέρθηκε πιο μπροστά ο νέος Νόμος καθιερώνει ένα πλέγμα οικονομικών και άλλων κινήτρων και ενισχύσεων, φορολογικών απαλλαγών κλπ. Στο άρθρο 60 αναφέρεται ότι με Π.Δ. θα καθορίζονται κίνητρα στις συνεταιριστικές οργανώσεις. Αυτό όμως γίνεται ακριβώς για να είναι ευκολότερη η παροχή κινήτρων για τη ρύθμιση καταστάσεων που συνεχώς μεταβάλλονται. Αν ο καθορισμός των ενισχύσεων γινόταν απ'ευθείας στο νόμο, οποιαδήποτε μεταβολή θ'απαιτούσε τροποποίηση του Νόμου, δηλαδή χρονοβόρες διαδικασίες.

14. Μέσω των Κεντρικών Κλαδικών Ενώσεων θα υπάρχει κομματικός έλεγχος, Δοτή ΠΑΣΕΓΕΣ.

ΕΛΩ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΣΗ ΤΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ :

Πως ; Αφού τα μέλη των οργάνων διοίκησης όλων των βαθμών και μορφών των συνεταιριστικών οργανώσεων θα εκλέγονται με το σύστημα της απλής αναλογικής. Στη Βουλή ειπώθηκε για δοτή διοίκηση ΠΑΣΕΓΕΣ, Η διοίκηση όμως της ΠΑΣΕΓΕΣ αναδείχθηκε μετά από εκλογές του Ν. 1257/82 και σ'αυτή μέτεχουν και πρόσωπα που εκφράζουν την παράταξη που ισχυρίζεται αυτό το πράγμα. Ποιος τους διόρισε ; Γιατί δεν παραιτούνται, αν είναι δοτοί ;

Υπάρχουν και ορισμένες άλλες παρατηρήσεις, αλλά είναι δευτερεύουσας σημασίας, όπως π.χ.

1. Γιατί να μην μετέχουν στο συνεταιρισμό και νομικά πρόσωπα ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Γιατί λείπει το προσωπικό στοιχείο που είναι απαραίτητο στους συνεταιρισμούς. Με τα νομικά πρόσωπα του Δημόσιου τομέα (κοινοφελείς οργανισμούς κλπ) μπορεί να γίνει σύμπραξη (άρθρο 3 παρ. 4).

2. Να υπάρχουν επαρχιακές ενώσεις και όχι κατά Νομό .

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Η συνεργασία επιτυγχάνεται με τις τοπικές συνελεύσεις (άρθρο 43 παρ. 3 τελευταίο εδάφιο).

3. Δημιουργείται γραφειοκρατική δομή.

ΠΑΝΤΗΣΗ :

Όχι, διότι καταργούνται κοινοπραξίες, άτυπες συνεργασίες, ομοσπονδίες.

4. Η διακίνηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων θα γίνει προβληματική, επειδή παρεμβάλλονται οι ενώσεις και οι κεντρικές.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Οι Ενώσεις και οι Κεντρικές Κλαδικές συντονίζουν και υποβοηθούν την εμπορική προσπάθεια των συνεταιρισμών (Άρθρο 49 και 52).

5. Γιατί να επιστρέφεται μόνο η ονομαστική αξία της συνεταιρικής μερίδας ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Πάντοτε έτσι ήταν (άρθρο 14 Ν 921/79)

6. Γιατί να μην μοιράζεται στα μέλη η περιουσία του συνεταιρισμού όταν διαλυθεί ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Ο συνεταιρισμός δεν είναι μόνο οικονομική μονάδα (άρθρο 1) Ανάλογες διατάξεις έχουν πολλές ευρωπαϊκές Νομοθεσίες. Αλλά και γιατί το κοινωνικό σύνολο, η Πολιτεία, με τα κίνητρα και τις ενισχύσεις που δίνει στο Συνεταιρισμό έχει συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην δημιουργία της περιουσίας του

7. Γιατί αγροτικός και όχι γεωργικός συνεταιρισμός όπως έχει καθιερωθεί ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Η έννοια "αγροτικός" είναι ευρύτερος του "γεωργικός".

8. Γιατί να καταργηθούν οι κοινοπραξίες ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Για να αποφεύγεται η διάσπαση. Η συνεργασία θα γίνεται μέσα από την Ένωση ή την Κεντρική Κλαδική.

9. Γιατί ο Υπουργός Γεωργίας και ο Νομάρχης μπορούν να ζητούν να γίνεται έλεγχος των συνεταιριστικών οργανώσεων ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Συνταγματική επιταγή (άρθρο 12 παρ. 5 του διατάγματος "εποπτεύει")

10. Γιατί να προβλέπεται η ίδρυση αναγκαστικών συνεταιρισμών ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Συνταγματική διάταξη (άρθρο 12 παρ. 6).

11. Τι γίνεται με τις ομάδες παραγωγών ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Άρθρο 69, παρ. 4, 5 του Νέου Νόμου.

12. Γιατί να υπάρχει 5ετής παραμονή στο Συνεταιρισμό ;
(άρθρο 11, παρ. 1 και 13 παρ. 1).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Ο Ν. 921/79 (άρθρο 14 παρ. 1) προέβλεπε τριετία.

Η 5ετία θεωρείται σαν ο ελάχιστος χρόνος για να μπορέσει ο συνεταιρισμός να προγραμματίσει τις δραστηριότητές του.

13. Οι συνεταιριστικοί οργανισμοί δεν είναι συνεταιριστικές οργανώσεις ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Είναι στην ουσία τους συνεταιριστικές οργανώσεις, αφού έχουν μέλη τους μόνο ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών.